

De conscientia (čiže o svedomí)

Týždenník „závislý od etiky“ Kultúra priniesol výzvu na obranu slobody prejavu. „V súvislosti s verejne prezentovanými názormi Jána Sokola o slovenskej minulosti sme so znepokojením zaregistrovali mediálne a skupinovú útoky, ktoré rekriminovali občana Slovenskej republiky za vyslovený názor opretý o osobnú skúsenosť.“ Predpokladám, že ide o tento názor pána Sokola: „Ja si pána prezidenta Tisu veľmi vážim, lebo... my sme boli veľmi chudobní, a keď on bol, sme boli teda na úrovni. A dokonca mám dôkazy: ktorí potom z Maďarska prešli sem, keď sa zabraté územie dostalo do Maďarska - južné Slovensko, tu bol blahobyt. Tak to hovoria oni, ktorí prišli z Maďarska sem. A ja to môžem potvrdiť, ako dieťa... že nič nám nechýbalo.“

Pod výzvu sa podpísalo viac osobností a hovorí, preložené do nediplomatickej reči, toto: „Pozor! Spoza snáh medializovať výroky Jána Sokola číhajú rohy boľševickej totality. Veď kto iný než komunistickí antikristi by s jeho názormi o prezidentovi Tisovi nesúhlasili? A všimnite si, že my, signatári výzvy, nehovoríme o arcibiskupovi, len o prostom Jánovi Sokolovi a jeho občianskych právach! Aj my dokážeme

týmito slovami šermovať. A nemyslíte si, nás neumlčíte, máme pravdu a máme tiež dôkazy! Dôkazy osobnej skúsenosti: predsa nám nič počas slovenského štátu nechýbalo, my sme sa mali dobre, prečo by sme to nemali stále zdôrazňovať? Kým bol na Ukrajine hladomor, Poľsko vymieralo, Maďarom dochádzali aj základné potraviny, my sme boli na úrovni. Nepletzte do toho umučených, odvlečených, ponižovaných, zabitých, zavraždených, popravených, dokaličených; to sem predsa nepatrí, my hovoríme o našom plnom bruchu, nie o tom, kto si to odniesol. Veď my sme mali blahobyt. Nič nám nechýbalo. A túto pravdu, ktorú vyslovil občan Ján Sokol, budeme brániť.“

Signatári, ktorí Jána Sokola podporili, si splnili svoju občiansku povinnosť, vyplývajúcu zo závislosti od ich etiky. Z celého srdca dúfam, že predstavitelia katolíckej cirkvi sa k výrokom pána arcibiskupa Jána Sokola konečne vyslovia a budú akceptovať pravdu vyššiu ako len naše napratané komory a masťné bruchá. Napríklad aj tú o umučených, odvlečených, ponižovaných, zabitých, zavraždených, popravených a dokaličených.

Daniela Kapitáňová
SME, 10.3.2007

Izolácia kňazov vo vidieckych oblastiach

Inštitúty zamerané na pastoračiu by sa mali sústreďovať na problém nedostatku kňazov a ich izolácie vo vidieckych oblastiach. Uviedol to predseda Konferencie biskupov Maďarska, kardinál Peter Erdő. Podľa štatistik z roku 2005 pripadá na 10 miliónový počet obyvateľov Maďarska 2600 kňazov. Kým v zastavaných oblastiach krajiny pripadá na počet veriacich viac kňazov, na vidieku je jeden kňaz zodpovedný aj za päť kostolov v piatich rozličných dedinách. Podľa slov kardinála, táto situácia nespôsobuje iba pastoračné problémy, ale aj izoláciu a osamelosť kňazov.

Rádio Lumen, 20:00, 9.3.2007

Pápež vyzval médiá na presadzovanie rodinných hodnôt

Pápež Benedikt XVI. vyzval médiá na presadzovanie rodinných hodnôt. Podľa neho majú internet a televízia na mladých ľuďoch často deštruktívny vplyv. Pápež uznal významný prínos masmédií pre civilizáciu, na druhej strane však vyjadril nespokojnosť s kvalitou obsahu v týchto komunikačných prostriedkoch. Svätý otec poukázal na skutočnosť, že médiá majú všadeprítomnú úlohu pri utváraní kultúry.

Rádio Lumen, 17:30, 9.3.2007

Katedrála sv. Víta

Ani dnešné rozhovory nepriniesli dohodu o odovzdaní Katedrály sv. Víta v Prahe z rúk Katolíckej metropolitnej kapituly do správy Pražského hradu. Tento týždeň cirkev a hrad rokovali už po druhý raz. Návrat správy katedrály a niekoľkých ďalších objektov na Pražskom hrade späť do rúk štátu súvisí s rozhodnutím Najvyššieho súdu, ktorý anuloval predchádzajúce súdne rozhodnutia, že tieto objekty patria katolíkom.

Rádio Slovensko, 18:00, 9.3.2007

Odsúhlasili potraty

Portugalský parlament podľa očakávania schválil zákon, ktorý liberalizuje predpisy týkajúce sa umelého prerušenia tehotenstva.

Novú legislatívu podporilo 161 zákonodarcov a 69 bolo proti. Poslanci urobili tento krok po neúspešnom februárovom referende, ktoré stroskotalo na nedostatočnej účasti voličov.

Väčšina voličov z tých, ktorí hlasovali, však liberalizáciu podporila. Nový predpis okrem iného umožňuje uskutočniť interrupciu v prvých desiatich týždňoch tehotenstva. (tasr)

Plus jeden deň, 10.3.2007

Organ z Dómu začnú sťahovať

Nový organ by sa v Dóme sv. Martina mohol rozozvučať na jeseň budúceho roka. V súčasnosti sa pripravuje sťahovanie a reštaurovanie historického organa Dómu. V apríli alebo v máji by sa malo začať premiestňovanie neogotického nástroja. Práve zreštaurovanie je jednou z najdôležitejších podmienok pamiatkarov. Po celkovom zreštaurovaní bude organ svojmu účelu ďalej slúžiť v Kostole Panny Márie Sedembolestnej v Žiline. Prvé technické práce na konštrukcii nového organa by sa v konkatedrále mali začať na prelome júna a júla a skončiť by sa mali v novembri. (sita), SME, 12.3.2007

Arcibiskup Sokol ochraňuje eštebáka

Arcibiskup Ján Sokol dosiaľ nevysvetlil, prečo si dáva radiť od bývalého agenta ŠtB Štefana Náhlíka. Ten bol vedený pod krycím menom Rubens. Ako informovala televízia JOJ, Náhlík začiatkom 80. rokov pomohol rozložiť tajnú františkánsku reholu. Po jeho udaní okrem iného uväznili trojicu františkánov. Náhlíkove služby si ŠtB vážila a honorovala ich aj vecnými darmi.

Po nežnej revolúcii Náhlík prichýlili na Arcibiskupskom úrade v Trnave a stal sa Sokolovým chránencom. Podľa TV JOJ sa z neho stal hlavný vyjednávač v cirkevno-majetkových záležitostiach. Dokonca rozhodoval o tom, kde by mal stáť kostol a kde kláštor. „Je nemožné, aby arcibiskup nevedel, akú úlohu hral Náhlík v prípade františkánov,“ povedal známy disident Anton Selecký. (r), Plus jeden deň, 12.3.2007

Zlepšenie postavenia kresťanskej menšiny

Po tohtoročných voľbách by mohlo dôjsť prevažne v moslimskom Turecku k zlepšeniu postavenia kresťanskej menšiny. Verí v to duchovný vodca pravoslávnych kresťanov Konštantínopolský patriarcha Bartolomej I. V máji sa budú konať v Turecku prezidentské voľby a o niekoľko mesiacov neskôr budú tamjší voliči rozhodovať o novom zložení parlamentu. Rádio Lumen, 12.3.2007

Spor Arcibiskupského úradu a Gymnázia J. Holého v Trnave o budovu bývalej Trnavskej univerzity

Stavební robotníci pracujúci na oprave budovy Arcibiskupského úradu v Trnave sa prebúrali do priestorov Gymnázia na Holého ulici. Takto vyvrcholil dlhoročný spor štátu a cirkvi o budovu bývalej Trnavskej univerzity. Viac informácií má Ján Mlynár.

Diera veľká asi 2x2m ešte viac postavila proti sebe obe strany. Arcibiskupský úrad má platné stavebné povolenie na opravu vedľajšej budovy. Stavebné práce si však vyžadujú aj zásah do budovy školy. Vyzvali preto riaditeľa, aby uvoľnil priestory pre stavebné práce. Riaditeľ Ľudovít Vanek však tvrdí:

„Priestory Gymnázium Jána Holého potrebuje. Nie je možné, aby sme tieto priestory uvoľnili. Arcibiskupský úrad ma vyzval o stretnutie. Tohto stretnutia som sa zúčastnil, ale z Arcibiskupského úradu sa ho nezúčastnil nikto. Spravili sme z toho zápis. Snažili sme sa to dať na podateľňu Arcibiskupského úradu, kde nám túto poštu nepri-

jali, no a tak som ho poslal poštou. Na druhý deň zhruba po 14. hodine už bola stena prebúraná.“

Ľubomír Bosanský, ktorého Arcidiecéza poverila, aby koordinoval stavebné práce, má na takýto postup jednoznačný názor: „Pokračujeme vo výstavbe v zmysle stavebného povolenia. Nič sa nedeje. Vlastníci si robia vo vlastnom a robia podľa stavebného povolenia.“

Riaditeľ školy Vanek to vidí inak: „Je to nie v súlade s právom a už vôbec nehovorím o nejakom súlade s etikou.“

Bošanský zasa hovorí o obštrukciách zo strany riaditeľa školy: „My sme mali jedno také stretnutie. Potom mi odkázal, že neuvolní kanceláriu. Potom sme sa dohodli, že sa stretneme na ďalší deň. On mi zatelefonoval, že nesúhlasia. Dnes dali návrh na predbežné opatrenie. Čiže oni v podstate stále robili tak, že to neuvolnia.“

Rádio Slovensko, 12:00, 9.3.2007

Bob Dylan si už asi pre pápeža nezahrá

Keby bol dnešný pápež hlavou katolíckej cirkvi už v 90. rokoch, tak by sa s Bobom Dylanom na jednom pódiumi nikdy neobjavil. Vyplýva to z novej knihy Benedikta XVI., kde tvrdí, že bol proti koncertu pre tristo tisíc kresťanov v Bologni v roku 1997.

„Bol som k tomu skeptický už vtedy a som aj dnes,“ napísal v knihe Benedikt XVI. a dodal: „Neviem, či bolo správne nechať vystúpiť takzvaného proroka.“ Bob Dylan zahral na pamätnom koncerte za prítomnosti Jána Pavla II. tri piesne (na archívnej snímke ČTK/AP). Zaznela hymnická Knockin' on Heaven Door, spevák ale vynechal svoju najznámejšiu skladbu Blowin In The Wind, z ktorej textu vtedajší pápež citoval.

„Hovoríš, že odpoveď odvíja vietor. Ale nie je to vietor, ktorý odveje veci preč. Je to dych a život ducha svätého, hlas, ktorý volá

a hovorí: Pod!',“ povedal na ceremónii Ján Pavol II. Vtedajší pápež si na prekvapenie publika so spevákom podal ruku a dodal: „Pýtaš sa, koľko ciest musí človek prejsť, aby sa stal človekom. Odpovedám: Je iba jediná cesta pre človeka a tou je cesta Ježiša Krista, ktorý povedal: Som Cesta a Život.“

Ján Pavol II. mal pozitívny vzťah k populárnej hudbe, čo rozhodne sa nedá povedať o dnešnom pápežovi, pre ktorého je rock dielom satana a ktorý odvolal aj vianočné popkoncerty vo Vatikáne, založené svojím predchodcom.

Dylan, ktorý kedysi koketoval s kresťanskou vierou, bol za účasť na akcii organizovanej Vatikánom mnohými kritizovaný. On sám to však nikdy neľutoval a v jednom rozhovore zhrnul svoje dôvody do jedinej vety: „Vtedy bol iný pápež ako je dnes.“

Peter Bálik
SME, 10.3.2007

Šikmé veže sú originálne stavby

Zatiaľ čo vežu v talianskej Pise obliehajú turisti, o slovenských šikmých vežiach turisti zväčša nevedia. Podľa pamiatkarov je tento znak pridanou hodnotou, ktorá robí zo stavby originálny výtvar a pomôže zviditeľniť jej históriu. Existuje aj neoficiálny rebríčok šikmých veží na Slovensku. Najšikmejšia veža na Slovensku by mala byť v Ivanke pri Nitre. Vypína sa na Kostole svätého Martina, kultúrnej pamiatke, ktorá sa odkláňa od osi dopredu pravdepodobne o 155 cm.

„Je to neskorobaroková stavba z konca 18. storočia. Postavili ju na mieste stredovekého kostola, ktorý stál na navýšenej terase rieky Nitry. Veža nad hlavným vchodom zaťažovala klenby kostola natoľko, že otriasla jeho statikou. Nepomohli ani oporné piliere, v roku 1824 ju museli rozobrať. Pre tri ivanské zvony postavili na 58 rokov drevenú zvonnicu. Až potom cirkev rozhodla, že vežu opäť postaviť,“ povedal historik Peter Keresteš.

Podľa cirkevnej kroniky sa opäť začala odkláňať v roku 1940, vyžiadala si záchranné práce.

Informácia o odklone sa spomína v monografii obce a nie je potvrdená aktuálnym meraním, ktoré by obec chcela dať urobiť. Na veži sú pozostatky ručne kovaných hodín, ktoré kedysi ukazovali čas na mestskom dome v Nitre.

Prekvapivé meranie

Na storočnej neorománskej bazilike Preblahoslavennej Panny Márie vo Vrábľoch by mala byť druhá najšikmejšia veža na Slovensku. V starých knihách mesta sa píše, že je odklonená od svojej osi o 150 cm. Baziliku postavili na mieste starého kostola v blízkosti toku Žitavy a je kultúrnou pamiatkou.

Pomyselné druhé miesto však vrábeľskej veži nepatrí. Študenti geodézie a kartografie Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave robili klasické geodetické a laserové merania. „Odkláňa sa len o desať centimetrov, za týmto výsledkom si stojíme,“ povedala Kristína Kročková, ktorá meranie robila. Študenti si myslia, že veža sa v minulosti odkláňala viac, čo naznačuje aj jej tvar. K zníženiu odklonu mohlo dôjsť po vojne, keď ju rekonštruovali. „Vežu by sme mali dať opäť premerať,“ povedal Ján Valach z Mestského úradu vo Vrábľoch. Mnohí Vrábľania totiž

novému meraniu neveria. Turisti sa však o odklon vrábeľskej veže nezaujímajú. „Keď sa objavia, zaujíma ich architektúra chrámu, ktorý financoval ostrihomský arcibiskup Klaudius Vasari. Vraj tak urobil z vdáčnosti Panne Márii za svoje vyzdravenie zo zranení po atentáte. V modlitbách jej sľúbil, že keď príde na prvé miesto, kde to bude potrebné, postaví tam chrám. Prišiel do Vrábľ,“ povedal páter Ján.

Zaujíma ich aj oltárny obraz, ktorý namaloval brat arcibiskupa Ján Vasari. Je na ňom svätý Štefan zobrazený ako v ostrihomskej katedrále.

Vrbové vežou žije

Za tretiu najšikmejšiu vežu na Slovensku sa dlho považovala veža vo Vrbovom. Od osi sa odkláňa o 99 cm. Je to 38m vysoká kultúrna pamiatka, ktorá nie je súčasťou kostola.

V roku 1930 sa začala nebezpečne nakláňať, no miestny staviteľ Ľudovít Mego spevnil jej základy. Vrbovčania sa vtedy obávali, že o ňu prídu, tak ako prišli pred sto rokmi o gotickú vežu, ktorú pre zlú statiku museli zbúrať.

„Prvé odborné meranie sme robili v roku 1997. Zistili sme, že veža sa odkláňa o 98 cm. Merania sme po troch rokoch zopakovali, odklon bol o centimeter väčší. Metodika však pripúšťa centimetrovú nepresnosť, čím sa potvrdil pôvodný stav. Veža má praskliny, no nie je staticky narušená. Vrásky jej spôsobujú asi otrasy pri zvonení,“ povedal miestny historik Ľubomír Bosák.

Vrbovčania volajú svoju vežu slovenská Pisa. Považujú ju za symbol mesta, hoci oficiálne majú v erbe klas, symbol tradičných obilných trhov. Nosia ju na tričkách, predávajú ako suveníry. Turistov na odklon od osi upozorňuje slovenský text nad vchodom do veže, niekoľko kníh o histórii mesta i propagačné prospekty v piatich jazykoch. Zaujímajú sa o ňu aj turisti, ktorí už o nej čítali, rovnako ako o kúriu Mórica Beňovského.

Aj veža sa dá predat'

Šikmé veže bývajú dôsledkom chyby projektanta, ktorý urobil zlý prieskum pôdy. Niekedy bola práca projektanta správna, no zlyhal stavitel', ktorý podhodnotil základy. Nový objekt budovali na základoch starého, časom veža sadala a nakláňala sa. Šikmé veže sú signálom, že treba overiť ich statiku. Ani jedna z troch šikmých veží nie je staticky ohrozená.

Ich rebríčok bol zostavený na základe informácií kroník či architektov a ako ukázalo meranie vo Vrábľoch, nie je hodnoverný.

„Šikmá veža nie je žiadna rarita, veď takmer žiadna stena pamiatkových objektov nie je rovná. Je to však originálny výtvar, ktorý zviditeľňuje históriu,“ povedal Peter Hudák z Pamiatkového úradu v Nitre.

„Cez kostoly vedie cesta k spoznávaniu dejín obce a je v podstate jedno, či sú šikmé alebo nie. Sú to často jediné pamiatky, ktoré sa v obci nachádzajú. Takto treba chápať aj ivanský kostol. Okolo neho je ojedinelý cintorín, kde sú pochované významné osobnosti Uhorska ako minister vnútra Viliam Tóth, člen Uhorskej akadémie vied Karol Kosovič či bernolákovec Matej Tučko,“ zdôraznil Peter Keresteš.

Aj šikmé veže sa dajú predat' v turistickom ruchu. „Musia sa však ponúknuť v podobe marketingového produktu. Stačí získať informácie, spracovať ich a poskytnúť turistom na propagačných letákoch a informačných paneloch,“ skonštatovala prezidentka Asociácie informačných centier Slovenska Ivona Fraňová. Predat' šikmú vežu sa podľa nej najlepšie darí Vrbovému.

Šikmé veže v Európe

- * Pisa - najznámejšia veža je vychýlená o 4,60 metra
- * Oude Ker v Delfte, Holandsko, vychýlenie o necelé dva metre
- * Metzgerturn v Ulme, Nemecko
- * Krzywa wieża v Toruni, Poľsko
- * Nevyjanska veža v Nevyjansku, Rusko, vychýlenie o 2,20 metra
- * Templársky kostol v Bristole, Veľká Británia
- * Veža Söyembiká v Kazani, Rusko, vychýlenie o 194 centimetrov
- * Veža Greyfriars v King's Lynn v Anglicku, vychýlenie o 67,5 cm
- * Oldehove v Leeuwarden v Holandsku

Šikmé veže na Slovensku

Ivanka pri Nitre, Vrbové, Vrábľa, Hamuliakovo, Banská Bystrica, Košice, Sabinov, Dudince, Nové Mesto nad Váhom, Bohatá.

Vrábľa o pomyselnú druhú priečku zrejme prišli. Podľa meraní študentov stavebnej fakulty by sa namiesto kronikových 150 centimetrov, mala odkláňať len o desať.

Jana Beňová
SME, 10.3.2007

Arcibiskupský úrad v Trnave kryl udavača Štátnej bezpečnosti

Arcibiskupský úrad v Trnave kryl udavača Štátnej bezpečnosti. Tento muž bol pravou rukou Jána Sokola a zastupoval ho pri všetkých dôležitých rokovaniach. Až do svojho odchodu do Kanady patril medzi nedotknuteľné osoby.

Mons. Sokol síce poprel spoluprácu s tajnou políciou, no stále nevysvetlil, prečo si dával radit' od bývalého agenta Štátnej bezpečnosti. Ten je vedený v agentúrnych zväzkoch pod krycím menom Rubens. V jeho osobe našla ŠtB lojálneho človeka, ktorý začiatkom 80. rokov pomohol rozložiť tajnú františkánsku reholu.

Patrik Dubovský, pracovník Archívu ÚPN: „Na základe jeho výpovede potom prišlo k spusteniu akcie Vým, kde títo františkáni boli odhalení.“

Rubens, teda Štefan Náhlík, pracoval pre ŠtB v rokoch 1982-1987. Po jeho udaní uväznili trojicu františkánov Brázdu, Šmida a Ručku. Jeho služby si ŠtB vážila a honorovala ho aj vecnými darmi.

Patrik Dubovský: „Tento agent Rubens robil v podstate šoféra, okrem toho teda že bol aj v noviciáte ako tajný rehoľník, potom neskôr vystúpil a na základe týchto informácií potom spustila akciu Vým, vedela už

presne kam má ísť, akých ľudí má zatýkať.“

Náhlík však nebol cenný len pre ŠtB. Je zarážajúce, že po nežnej revolúcii ho prichýlili na Arcibiskupskom úrade v Trnave.

Anton Selecký, katolícky aktivista: „Za komunizmus sme samozrejme nemali potvrdené že kto je agent. Dozvedel som sa to až po novembri 89 a to, že Náhlík, ktorého vlastne všetci považovali, to tak natvrdo poviem za zradcu, že pracuje v takej vysokej funkcii a ešte na Arcibiskupskom úrade.“

Z bývalého udavača sa stal vyjednávač v cirkevno-majetkových záležitostiach. Náhlík dokonca rozhodoval o tom, kde by mal stáť kostol a kláštor.

Anton Selecký: „Je nemožné, aby arcibiskup nevedel akú úlohu hral Štefan Náhlík v prípade františkánov.“

S Náhlíkovým menom sa spája smrť troch členov františkánskej rehole. Jeho osoba je však spätá aj so škandalom po revolúcii, keď pištoľou ohrozoval bratislavských architektov. Napriek tomu bol dlhé roky chránencom arcibiskupa. Otázne je, čím si zaslúžil jeho dôveru, keď ubližoval kňazom a poškodzoval dobré meno katolíckej cirkvi.

Martin Mózer

TV JOJ, 19:30, 11.3.2007

Otvorenie činnosti Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v Ozbroyených silách a Ozbroyených zboroch SR

Slávnostnými bohoslužbami v bratislavskom Veľkom evanjelickom kostole v sobotu otvorilo činnosť Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v OA a OZ SR.

Popri Ordinariáte ozbrojených síl a zborov, ktorý už funguje 4 roky, je ekumenické ústredie druhou zložkou duchovnej činnosti s pôsobnosťou na armádu, políciu, justičnú stráž, či hasičský zbor. Význam úradu vysvetľuje Plk. Tomáš Semko, generálny duchovný Ozbroyených síl a zborov: „Ústredie ekumenickej pastoračnej služby vzniká ako vrcholný orgán 2. štruktúry duchovnej služby ozbrojených síl a ozbrojených zborov, ktorá je paralelná so štruktúrou ordinariátu. Ordinariát má dve cirkvi vo svojej kompetencii, my máme 11.“

Aké poslanie budú duchovní, teda v podriadenosti ústredia plniť?

Plk. Tomáš Semko, generálny duchovný Ozbroyených síl a zborov: „Duchovný, jeho úlohou je napr. na veliteľstve síl, jeho úlohou je koordinovať prácu s civilnými duchovnými tam, kde vojenských duchovných niet. Robí to prostredníctvom bohoslužieb, prostredníctvom pastoračných rozhovorov, návštevou v nemocnici, alebo návštevou tých, ktorí už sú na výsluhovom dôchodku, prípravou podujatí pre deti, mládež, starších. Podľa toho, aký je záujem o jeho činnosť, aké podmienky má a a koľko je v jeho okruhu príslušníkov tej cirkvi, z ktorej pochádza.“

Bernard Roštecký

Rádio Slovensko, 18:00, 10.3.2007

Novelizácia zákona o registrácii cirkví

Výbor Národnej rady pre ľudské práva dnes podporil novelizáciu zákona o registrácii cirkví. Nesúhlasný postoj vyjadril iba jeho predseda László Nagy zo strany maďarskej koalície. Návrh je podľa neho v rozpore s množstvom medzinárodných dokumentov.

László Nagy, predseda výboru Národnej rady pre ľudské práva: „Existujú odborné stanoviská benátskej komisie, to je právnická komisia, ktorá rozhoduje o takýchto prípadoch, respektíve robí odporúčania, nerozhoduje a navyiac existuje taká zvláštna vec, že existuje duplikované podanie Generálneho prokurátora v tej istej veci. On namieta v tejto záležitosti, teda pri registrácii cirkví, že už súčasne platný zákon je príliš tvrdý, dokonca porušuje základné práva, on sa odvoláva na tie medzinárodné dokumenty a my ešte, teda formou nového zákona ideme sprísňovať to, čo už aj tak porušuje aj ústavu aj medzinárodné dokumenty.“

Podpredseda výboru František Mikloško z Kresťansko demokratického hnutia novelu naopak víta. Po 40 rokoch izolácie si podľa neho treba nechať čas, aby sme sa zorientovali.

„To je v tom, že trochu pozdrží vznik nových cirkví, ktoré tým že sa zaregistrujú, tak sa stávajú právny subjektami. Treba počkať chvíľu, doteraz sme žili 40 rokov v izolácii, celý slobodný svet bol mimo nás a my sa musíme trochu zorientovať, kým chceme umožniť prísť sem sektám, ktoré by som povedal sú skôr sektami a ktoré môžu mať dosť neblahé účinky najmä na mladých ľudí a podobne. V tomto smere tá konzervatívna zdržanlivosť sa mi zdá byť úplne na mieste.“

Podľa pripravovanej novely bude musieť cirkev preukázať, že má 20 tisíc dospelých členov a ich členstvo potvrdí čestným vyhlásením. Doposiaľ na registráciu stačilo 20 tisíc podpisov stúpcov cirkví. Jeden z predkladateľov návrhu Ján Podmanický zo Smeru tieto úpravy v žiadnom prípade nepovažuje za obmedzovanie slobody vierovyznania. Cirkvi, ktoré nebudú mať potrebný počet dospelých členov sa totiž budú môcť registrovať ako občianske združenia.

Rádio Lumen, 17:30, 13.3.2007

Na nohy s pyramídou

Ak Ústav pamäti národa rozumie správne paragrafom svojho vlastného zákona, tak je možné, že bude potrebná malá novela. Nie je jasné, aká je v dnešnej parlamentnej konfigurácii šanca na rozum, ale interpretácia, v ktorej by boli osobné zväzky spolupracovníkov prístupné ľahšie ako spisy kádrových príslušníkov ŠtB, nie je ani spravodlivá, ani v súlade s poslaním ÚPN.

Arcibiskup Sokol by sa mohol právom sťažovať, že kým jeho agentúrna história je takpovediac vec verejná, tak riadiaceho dôstojníka, ktorý ho „vytlačoval“ a písal o ňom hlásenia, zakryje akýsi obštrukčný paragraf. To je len príklad - azda sa príbeh ešte vyvinie inak. Niežeby bolo cieľom kochať sa v životopisoch a pracovných profiloch eštebákov z povolania, ale keby agentov, kandidátov, dôverníkov, informátorov a držiteľov konšpiračných bytov niekto neorganizoval, nezosieťoval, neúkoloval, neodmeňoval, nevydieral, nevyhodnocoval a nevedel o nich evidenciu, tak na www.upn.gov.sk by sme sa dnes mohli dočítať len to, že -stránka sa nedá nájsť. A čo je kľúčové, keby spoločnosť neterorizovala strach z udavačov, „reálny socializmus“ by vyhnul podstatne skôr. Zodpovednosť a vina majú svoju hierarchiu a tú treba zreteľne pomenovať. Kde inde, ak nie v zákone? Na vrchole pyramídy zla sú komunisti, ktorí politickú políciu založili, aby ich obsluhovala, pod nimi tí, čo v ŠtB boli zamestnaní (pani Tomanová by povedala - v závislej činnosti), a až napokon kariéristi, strachopudi, nešťastníci či obeť, ktorí v sieťach podlosti a zrady uviazli.

Elektronické registre potrebujeme, avšak zmätok, ktorý v niektorých hlavách panuje, poznaniu minulosti nepomôže. Dôležitejší ako agenti je systém, ktorý ich zomlel, a ľudia, ktorí ho držali v prevádzke. Publicitu si zaslúžia predovšetkým oni.

Peter Schutz
SME, 13.3.2007

V Prešove sa stretli najvyšší predstavitelia pravoslávnej cirkvi zo Slovenska a Českej republiky

Najvyšší predstavitelia pravoslávnej cirkvi zo Slovenska a Českej republiky sa v Prešove počas svojho 12. snemu venovali otázkam postavenia cirkvi a jej úloh v 3. tisícročí. Hovorilo sa aj o možnom vytvorení nových eparchií, ktoré by pribudli k už existujúcim, v Prešove a v Michalovciach, resp. v Prahe a Olomouci. Pokračuje Róbert Latta.

Snem je zvolávaný každých 6 rokov a rozhoduje o zásadných otázkach pravoslávneho cirkevného života. Podľa metropolitu pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, arcibiskupa pražského Krištofa, aj keď patria v rámci druhej najväčšej kresťanskej cirkvi na svete k jej najmenším členom, netýka sa to významu.

Krištof, arcibiskup pražský, metropolita pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku: „Lebo my sledujeme dedičstvo svätých Cyrila a Metoda.“

Na sneme si určili niekoľko úloh. Medzi nimi zdôraznili potrebu venovať sa mladým ľuďom.

Krištof, arcibiskup pražský, metropolita pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku: „Odchádzajú do veľkých miest. Snem teda uložil duchovným, aby hľadali tých, ktorí odišli z dediny do miest, aby vo všetkých veľkých mestách, kde je to možné, vytvárali nové farnosti.“

Napriek tomu počet pravoslávnych veriacich v oboch štátoch neklesá.

Krištof, arcibiskup pražský, metropolita pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku: „My sme jediná cirkev zo všetkých cirkvi, ktoré sú historické v bývalom Československu, ktorá stále zväčšuje počet svojich veriacich. A to výrazne.“

Účastníci snemu sa zhodli aj na potrebe zriadiť tlačovú agentúru pre komunikáciu v rámci samotnej cirkvi.

Krištof, arcibiskup pražský, metropolita pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku: „Aby sprostredkovala informácie vo vnútri cirkvi, na Slovensku zvlášť, v Česku zvlášť, v Českej republike zvlášť a navzájom.“

K spolupráci pravoslávnych kňazov so Štátnou bezpečnosťou sa nenavenovali, pretože sa s týmto problémom vysporiadali už v roku 1990.

Krištof, arcibiskup pražský, metropolita pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku: „Duchovní, ktorí spolupracovali s ŠtB, vtedy oni to verejne priznali pred svojim vtedy arcibiskupom, metropolitom Doroteom, vykonal pokánie a vладыka Doretej, predchodca, im odpustil.“

Rádio Slovensko, 18:00, 9.3.2007

ŠtB určite nedonášal, je to diskreditácia

Slovenskí cirkevní hodnostári neveria tomu, že arcibiskup Ján Sokol spolupracoval s komunistickou tajnou službou. Zastal sa ho aj jeden z najvyšších predstaviteľov katolíkov na Slovensku kardinál Ján Chryzostom Korec. Historické dokumenty nie sú pre kardinála dostatočným dôkazom, médiá sa vraj snažia o diskreditáciu cirkvi.

Kardinál Korec bol v časoch komunizmu prenasledovaným lídrom takzvanej podzemnej katolíckej cirkvi. „My sme presne vedeli, kto je kto. Nikdy som nezapochyboval o sereďskom dekanovi Sokolovi. „Meno arcibiskupa Sokola sa objavilo na zoznamoch komunistickej tajnej služby, ktorá ho evi-

dovala ako kandidáta tajnej spolupráce a neskôr aj ako agenta. Podľa historických dokumentov, ktoré zverejnil Ústav pamäti národa, stretával sa s príslušníkmi ŠtB aj v konšpiračnom byte. Za služby dokonca dostával peniaze.

Korec však dôveryhodnosť dokumentov spochybnil. Naznačil, že počas totality sa ľudia stávali dôverníkmi či agentmi aj proti svojej vôli. Obviňovanie arcibiskupa zo spolupráce s ŠtB považuje Korec za kampan proti cirkvi. „Cirkev, ktorá kládla najväčší odpor proti totalite, sa teraz stáva akoby vinnikom, lebo údajne jej členovia boli agentmi, „povedal kardinál. (čtk), Nový čas, 13.3.2007

Zákon chráni viac eštebáka

Dostať sa k spisu príslušníka ŠtB je komplikovanejšie ako k spisu jeho agenta. Spis príslušníka zverejní ÚPN len vtedy, ak si ho vyžiada niekto, kto sa v ňom spomína. Spis agenta však zverejnia aj bez tejto podmienky.

„Je veľká pravdepodobnosť, že by sa to mohlo zmeniť,“ povedal predseda poslaneckého klubu SNS Rafael Rafaj. SNS pripravuje novelu zákona o pamäti národa. Chce upraviť aj postavenie predsedu správnej rady ústavu a spresniť časové obdobia, ktorými sa má ústav zaoberať.

Podpredsedníčka výboru pre ľudské práva Darina Gabániová zo Smeru tiež hovorí, že dnešná prax nie je správna. „Pozriem sa na to.“

„Je to proti zdravému rozumu,“ povedal Ján Kovarčík z HZDS.

Ústav pamäti národa kedysi sprístupňoval aj personálne spisy príslušníkov ŠtB, napríklad spis rozviedčika Miroslava Mojžitu, ktorý je našim veľvyslancom v Sarajeve, alebo spis príslušníka ŠtB Emila Chuchúta, ktorý pracoval na Úrade vlády.

Prvý spis, ktorý odmietol sprístupniť, bol spis šéfa hokejového zväzu Juraja Širokého, ktorý tiež pracoval pre rozviedku.

Podpredseda správnej rady ústavu Ján Ondriaš vtedy na otázku, prečo zmenili názor, povedal: „Vybavovanie tejto agendy si vyhradil predseda správnej rady Ján Langoš.“

Včera ústav na otázky, či by boli za novelizáciu zákona a či dnešný prístup pokladá za spravodlivý, odmietol odpovedať. Tlačový tajomník Dzurjanin povedal, že keďže ešte neodpovedali na žiadosť o sprístupnenie spisu Svätoslava Monsbergera, ktorý riadil arcibiskupa Sokola, nebudú odpovedať ani na ďalšie otázky.

Monsberger sa k svojmu vzťahu so Sokolom odmieta vyjadriť.

Podľa záznamov ÚPN sa stretávali v konšpiračnom byte a Monsberger Sokolovi za spoluprácu buď platil, alebo ho obdarúval.

Agent na úrade

Arcibiskup Ján Sokol spoluprácu s ŠtB odmieta. V arcibiskupskom úrade ale po revolúcii ako hlavného vyjednávača v cirkevných majetkových otázkach zamestnal Štefana Náhlika, ktorého ŠtB tiež evidovala ako agenta. Náhlik s krycím menom Rubens robil kedysi šoféra a jeho informácie pomohli rozvracať rehoľu františkánov.

Monika Žemlová, SME, 13.3.2007

Pápež potvrdil celibát pre kňazov

Pápež Benedikt XVI. včera zopakoval cirkevný zákaz svätého prijímania pre rozvedených katolíkov, ktorí opäť vstúpili do manželstva. Zároveň ponechal na rozhodnutie biskupov, či môžu ísť na prijímanie politici podporujúci interrupciu a práva homosexuálov. V 131-stranovom dokumente potvrdil aj požiadavku Vatikánu na celibát pre kňazov. „Kňazský celibát, prežívaný so zrelosťou, radosťou a oddanosťou,

je obrovským požehnaním pre cirkev,“ napísal pápež. Benedikt XVI. uznal, že v niektorých častiach sveta je nedostatok kléru, ale biskupi by nemali na kompenzáciu tohto stavu znížiť kritériá na prijímanie do seminárov. Potvrdil stanovisko predchodcu Jána Pavla II., že rozvedení katolíci, ktorí sa znovu zosobášia, nemôžu mať pohlavný styk s novým partnerom, ak chcú prijať sviatosť oltárnu. (tasr), SME, 14. 3. 2007

Pápež vyzýva: Nehlasujte proti prírode

Politici a zákonodarcovia, ktorí sa považujú za katolíkov, by sa mali držať svojej viery, verejne ju dávať najavo a konať podľa nej. Vyhlásil pápež Benedikt XVI. Podľa neho by katolícki politici mali brániť základné hodnoty ako ľudský život a rodinu založenú na manželstve muža a ženy. Podľa pápeža sú to hodnoty, o ktorých sa nedá vyjednávať.

„Politici, ktorí sú si vedomí svojej veľkej zodpovednosti, by nemali hlasovať za zákony, ktoré sú proti ľudskej prirodzenosti,“ uvádza sa vo vyhlásení.

Svätý Otec by ďalej rád počul viac latinčiny na bohoslužbách. Vyzval kňazov, aby veriacich viedli k latinským modlitbám a spevom. (ho)

Plus jeden deň, 14.3.2007

Farníci sa pri kostole pobili

Suspendovaný farár, ktorý na základe exekúcie musel opustiť faru, naďalej vyostreje situáciu. Zlatohlavý sa snažil dostať do chrámu aj so svojimi prívržencami, došlo k potýčkam.

Najbližšia bohoslužba bude v Budkovciach budúcu nedeľu. Dohodli sa na tom telefonicky predstavitelia cirkvi arcibiskup Alojz Tkáč a budkovský farár Marek Pristáš. Reagovali tak na piatkové nepokoje pred kostolom v Budkovciach.

Nový farár dúfa, že sa situácia medzitým upokojí. Veriaci budú môcť za ten čas navštevovať kostol a krížovú cestu v neďalekých Zemplínskych Kopčanoch. O dočasnom zatvorení kostola informoval veriacich farár včera po omši. „Nechceme, aby priamo tu došlo k nejakej bitke,“ povedal.

Situácia medzi farníkmi sa po exekúcii suspendovaného kňaza Antona Zlatohlavého opäť vyhrotila. „Tým, že je suspendovaný, má zákaz vykonávať akúkoľvek duchovenskú činnosť, službu,“ povedal Pristáš. Okrem arcibiskupského úradu to potvrdila aj kongregácia klerikov vo Vatikáne, ktorá rozhoduje o otázkach disciplíny a povinnostiach duchovných.

Zlatohlavý už nie je na fare, napätie v Budkovciach však pretrváva naďalej. V piatok podvečer sa po omši dostali do konfliktu sympatizanti exfarára s farníkmi, ktorí vychádzali z kostola. Bývalý farár sa približne s tridsiatimi ľuďmi snažil dostať do chrámu a slúžiť ďalšiu bohoslužbu. Nový farár po omši kostol uzamkol.

Farníci si nadávali a došlo aj k fyzickým potýčkam. Na rozvášnený dav musela dohliadať polícia. „Čo je to za poriadok, že nás nepustia do kostola, keď sa chceme iba pomodliť,“ rozhorčovala sa jedna zo zástankyň exfarára. „Dobíjali sa sem a nemali na to právo. Preto sme zavolali políciu,“ povedal Pristáš. Tvrdí, že ako štatutár má za kostol a veci, ktoré sú v ňom, zodpovednosť. Zlatohlavý sa napokon s hŕstkou ľudí modlil pred kostolom.

Nepokoje sa očakávali aj po nedeľnejšej omši, na ktorú prišlo približne dvesto ľudí. Pred kostolom a pri fare hľadkovali tri policajné autá. Zlatohlavý tentoraz neprišiel. Len asi desať žien, ktoré sa sťažovali, že sa v kostole nemôžu pomodliť, že je zamknutý.

Milan Potocký SME, 12.3.2007

Kostol v Budkovciach bude tento týždeň zatvorený

Pre nepokoje medzi veriacimi bude kostol v Budkovciach na východnom Slovensku tento týždeň zatvorený. Rozhodol tak košický arcibiskup. Priaznivci suspendovaného kňaza Antona Zlatohlavého sa v piatok po omši dostali do konfliktu s farníkmi, ktorí vychádzali z kostola. Polícia musela dohliadať na poriadok pred kostolom. Pokračuje Dávid Vido.

Problémy s kňazom v Budkovciach začali pred rokom a pol, keď ho košický arcibiskup Alojz Tkáč preradil do inej obce. Anton Zlatohlavý odmietol opustiť budkovskú farnosť. Nepomohli ani dva dekréty potvrdené Kongregáciou klerikov vo Vatikáne.

Alojz Tkáč, košický arcibiskup: „Ja som tak trochu počítal, že problémy budú ale nepočítal som, že to dôjde až do takejto polohy. Preto som sa usiloval v súčinnosti s našimi právnikmi zachovať postup, ktorý sa pri preložení farára zachovať má.“

Podľa arcibiskupa Tkáča prípad, keď kňaz odmietne poslušnosť, sú veľmi zriedkavé.

„No je to veľmi zriedkavý prípad ale každý biskup s niečím takým počítať musí.“

Suspendovaný farár Anton Zlatohlavý má zákaz vykonávať akúkoľvek duchovnú činnosť. Nemôže spovedať alebo sobášiť.

Alojz Tkáč, košický arcibiskup: „Pretože to je veľmi vážny priestupok proti poslušnosti a proti cirkevnej disciplíne.“

Veriaci, ktorí obhajujú odvolaného farára, podľa arcibiskupa konajú konfrontačne a proti cirkvi.

Arcibiskup Tkáč: „Takéto počínanie veriacich pokladám za zcestné, pretože tam chýba mať spoluúčasť s cirkvou a je tam ignorancia náuky, neznalosť náuky o cirkvi. No ale to je už na ich duchovnú škodu.“

Kostol v Budkovciach otvoria pravdepodobne už tento týždeň.

Alojz Tkáč, košický arcibiskup: „Kostol bude otvorený. Je to aj záujem občianskych úradov, nech sa táto situácia tým, že sa nebudú slúžiť svätej omše, trochu upokojí, utíši.“ **Regina BB, 18:00, 12.3.2007**

Nezisková organizácia Perly gotickej cesty získala financie

Nezisková organizácia Perly gotickej cesty získala financie na obnovu Rákoczyho hrobky a severnej steny Dómu svätej Alžbety v Košiciach vyhlásil verejnú súťaž na dodávateľa rekonštrukčných prác. Spomedzi troch záujemcov vybrala víťaza, s ktorým koncom minulého mesiaca podpísala zmluvu. Rákoczyho hrobku bude reštaurovať firma Villard, ktorá v minulosti zreštaurovala v Košiciach časť dómu i vedľa stojaci Kostol svätého Michala.

Nezisková organizácia Perly gotickej cesty získala nenávratný príspevok viac než šesť miliónov korún z programu Interrect 3A. Hovorí jej tajomníčka Mária Bartková.

„Zmluvu o dielo podpísali za Perly gotickej cesty, neziskovú organizáciu jej riaditeľ dekan Šándor a za firmu Villard akademický sochár Vladimír Višvader. Prácami na Rákoczyho hrobke, ktorú ročne navštívi asi dvadsaťtisíc turistov, začali reštaurátori hneď po podpise zmluvy. Dokončiť ju chcú do kon-

ca tohto roku.“

Rákoczyho hrobka bude uzatvorená pre verejnosť, firma Villard nám takto prisľúbila, že hrobka môže byť sprístupnená pred začiatkom školských prázdnin.

Neziskovú organizáciu Perly gotickej cesty založilo v roku 2004 mesto Košice a rímskokatolícka cirkev farnosť svätej Alžbety.

Jej cieľom je získavať finančné prostriedky na záchranu gotických skvostov. Jej členovia preto píšú projekty a vyhlasujú verejné zbierky.

Mária Bartková, tajomníčka organizácie: „Treba si uvedomiť, že Dóm svätej Alžbety, krásna gotická stavba nie je len majetkom cirkvi, je to majetok štátu, má európsky význam. Nachádzajú sa tu krásne gotické prvky, ktoré nenájdeme nikde na svete, napríklad kráľovské schody, hlavný oltár, ktorý pochádza z roku 1474, má štyridsaťosem obrazov a je jedinečným v Európe.“ **Mária Čigášová**

Rádio Lumen, 17:30, 12.3.2007

Na Nitrianskom hrade sa v apríli začnú rozsiahle rekonštrukčné práce

V biskupskom katedrálom chráme svätého Emeráma v Bazilike Minor na Nitrianskom hrade sa v apríli začnú rozsiahle rekonštrukčné práce na jej výtvarnej výzdobe. Naposledy sa v tomto starobylom chráme uskutočnili väčšie opravy umeleckých diel pred Pribinovými oslavami v roku 1933 a v období po druhej svetovej vojne. Tento náročný projekt začne podľa nitrianskeho biskupa Viliama Judáka opravou hlavného oltára katedrály.

Viliam Judák, nitriansky biskup: „Myslím že by to malo trvať niečo vyše roka a potom by sa pokračovala horná loď. Plánujeme skončiť v roku 2013, to bude na výročie 1150 príchodu svätého Cyrila a Metoda na naše územie.“

Pre rekonštrukciu baziliky sa rozhodli na základe výsledkov minuloročného odborného výskumu pod vedením akademického maliara Vla-

dimíra Plekanca. Podľa neho je výzdoba katedrály v havarijnom stave.

Vladimír Plekanec, akademický maliar: „Všetky tie umelecké diela, je to v podstate dôsledok tých častých zmien, tých deštrukcií, tých obnôv, ale aj vzhľadom na tie klimatické podmienky. Čiže jednoznačne sa dá konštatovať, že je to havarijný stav. To dielo sa dá obnoviť, ale pokiaľ by sa nezačalo s tým procesom obnovy, mohlo by sa aj stať, žeby zaniklo časom.“

Rekonštrukčné práce budú financované predovšetkým zo zdrojov cirkvi. Tá má snahu získať časť potrebných finančných prostriedkov aj z fondov Európskej únie, od mesta a prípadných sponzorov. Hradná katedrála v Nitre bude pre verejnosť prístupná aj počas obnovy. Konať sa v nej budú pravidelné bohoslužby i organizované prehliadky.

Rádio Lumen, 20:00, 10.3.2007

Poľsko odkrýva minulosť

Príklad Poľska presiahol jeho hranice. Udalosti súvisiace so Stanislawom Wielgusom vyniesli poľskú cirkev na pozíciu, v ktorej sa stala vzorom pre všetky post komunistické krajiny.

Keď 7. januára tohto roku poľské noviny Rzeczpospolita ako prvé uverejnili časť zväzkov vedených o agentovi s krycím menom Grey, komentovali to slovami: „Katolícka cirkev v Poľsku nie je len jednou z mnohých cirkevných skupín, ale uchováva národnú pamäť a tradície, má veľký vplyv na verejný život. Preto máme právo poznať minulosť ich najvyšších predstaviteľov.“ Tento komentár presiahol hranice svojej vlastnej krajiny, ktoré napokon prevýšil aj samotný Wielgusov prípad. Ako pred časom napísal novinár Tibor Macák, vo vzťahu k minulosti „ide- totiž o komplexný jav post komunistickej, čiže post totalitnej reality krajín strednej a východnej Európy“ a zároveň poľský prípad je „výzva pre každú post komunistickú spoločnosť“.

Nielen Wielgusovo odstúpenie, ale aj samotné slová priznania presahujú jeho osobný príbeh i hranice Poľska: „Vedený túžbou po vzdelaní, keď som chcel absolvovať pre mňa také dôležité štúdium, vstúpil som na scestie... Znovu som poškodil cirkev v posledných dňoch, keď som v stupňovanej mediálnej kampani poprel fakt spolupráce. To spochybnilo hodnovernosť vyjadrení cirkevných predstaviteľov, ku ktorým patria biskupi, ktorí mi vyjadrili solidaritu.“ Biskup Tadeusz Pieronek, bývalý rektor Pápežskej teologickej akadémie v Krakove, sa však v rozhovore pre talianske noviny Corriere della Sera vyjadril: „Wielgus pápeža oklamal, klamal o svojej minulosti a o práci pre tajné služby a potom tvrdil, že so svojou minulosťou pápeža oboznámil.“ A dodal, že „až neskôr sa priznal k zodpovednosti, aby tak znovu získal svoju vierohodnosť“.

Potom, ako Wielgusov prípad vyvolal lavínu záujmu o minulosť, jej odhaľovanie sa rozbehlo nečakane rýchlo. Pred niekoľkými dňami vyšla v Poľsku takmer šesťstostranová kniha kňaza Tadeusza Isakowicza-Zaleského Kňazi proti tajnej polícii. Opisuje spôsoby, aký-

mi sa tajná polícia snažila získať na spoluprácu duchovných a odkrýva aj mnohé prípady spolupráce. V časoch komunizmu Zaleski spolupracoval s hnutím Solidarita, za čo bol viackrát zatknutý, vypočúvaný a aj mučený. Z jedného brutálneho výsluchu bol dokonca natočený záznam, ktorý tajná polícia používala ako inštruktážny film. Zaleski prináša aj príklady kňazov, ktorí sa aj napriek hrozbám a zatýkaniu nedali zastrašiť a spoluprácu odmietli, alebo odmietli stykať sa s tajnou políciou, hoci tá im za to sľubovala možnosť cestovať na Západ.

Zaleského kniha sa zrejme stane bestsellerom, nie však osamoteným. V preplnenej aule krakovskej Vysoké školy filozoficko-pedagogickej Ignatianum bola totiž nedávno za účasti historikov i cirkevných predstaviteľov diskusia s názvom

„Prečo cirkev potrebuje lustráciu?“ a v rámci nej prezentácia prvého dielu zo série kníh s názvom Katolícka cirkev v časoch komunistickej diktatúry, ktorá vychádza v jezuitskom vydavateľstve WAM. Toto viacväzkové dielo vzniká postupne ako výsledok spoločnej práce historikov Pápežskej teologickej akadémie a Inštitútu národnej pamäti.

Zverejňuje aj konkrétne prípady spolupráce duchovných s tajnou políciou, ale aj príbehy hrdinstiev tých, ktorí spoluprácu odmietli.

Tohtoročné udalosti tak zjavne vyniesli poľskú cirkev do pozície, v ktorej sa stala v tejto téme vzorom i výzvou pre celý post socialistický priestor.

Nielen Wielgusovo odstúpenie, ale aj slová priznania presahujú jeho osobný príbeh i hranice Poľska.

Ján K. Balázs, kňaz a publicista
SME, 14.3.2007

V Poľsku platí oddnes nový lustračný zákon

Vyrovnanie sa s komunistickou minulosťou alebo účelové čistky? Túto polemiku vyvoláva v Poľsku oddnes platný lustračný zákon. Previerkami by malo prejsť až 700-tisíc ľudí. Autori sporného zákona je prezidentsko - premiérska dvojica bratia Lech a Jaroslaw Kaczynski.

Lustračné osvedčenie od 15. 3. 2007 potrebujú aj:

- starostovia miest a obcí
  - členovia vedenia štátnych firiem
  - vedci
  - pracovníci univerzít
  - riaditelia škôl
  - novinári
- Celkom 700 000 ľudí

Komunálni politici, univerzitní profesori, právnici, novinári či bankári, ktorí sa narodili pred rokom 1972. Títo všetci budú podliehať novému lustračnému zákonu. Zároveň budú musieť podať vyhlásenie, že nespôlpracovali s komunistickou tajnou službou. Ak by sa ukázalo, že klamú, prídu o miesto, až kým o ich osude nerozhodne súd. Doteraz sa v Poľsku vzťahovali lustrácie na politikov, ad-

vokátov, prokurátorov a sudcov. Do 15. septembra poľský Inštitút pamäti národa uverejní zoznam agentov bývalej tajnej služby a ich pomáhačov. Podľa jeho funkcionárov za 45 rokov komunistickej vlády spolupracovalo s tajnou službou takmer milión osôb. Kritici tvrdia, že zákonom sa začne hon na čarodejnice.

Stanislaw Slawomir Nicieja, akademická obec: „Tento zákon vyvoláva zmätok a poškodzuje atmosféru spoločnosti. Cítim, ako to spôsobí ťažkosť na našej univerzite.“

Leszek Frelich, akademická obec: „Myslíme si, že lustračný zákon zruší Ústavný súd, lebo je protiprávny.“

Renata Dziechciarzová, Inštitút pamäti národa: „Podľa tohto zákona budeme mať viac povinností, bude viac previerok.“

Zákon sa dotkne aj katolíckej cirkvi. Inštitút má zverejniť aj donášačov z jej radov. Práve poľskou katolíckou cirkvou otriaslo nedávno niekoľko škandálov. Ukázalo sa, že niektorí jej vysokí hodnostári spolupracovali s komunistickou tajnou službou.

R. Kondrlik
STV2, 21:30, 15.3.2007

Putin v Taliansku lámal staré ľady

Po prvý raz od vystúpenia v Mníchove, kde tvrdo kritizoval zahraničnú politiku Západu a najmä USA, zavítal ruský prezident Vladimir Putin do Európy. Najzaujímavejším bodom návštevy bolo krátke stretnutie s pápežom. S minulou hlavou cirkvi Jánom Pavlom II. sa Putin zišiel dvakrát.

Po prvý raz od vystúpenia v Mníchove, kde tvrdo kritizoval zahraničnú politiku Západu a najmä USA, zavítal ruský prezident Vladimir Putin do Európy. Najzaujímavejším bodom návštevy bolo krátke stretnutie s pápežom. S minulou hlavou cirkvi Jánom Pavlom II. sa Putin zišiel dvakrát.

Vatikánu sa však nikdy nepodarilo vybaviť si návštevu pápeža v Rusku. S Benediktom XVI. sa Putin stretol prvý raz, zato s ním hovoril jeho rodným jazykom - po nemecky. Ani to však nepomohlo. O ceste pápeža do Ruska sa vraj vôbec nehovorilo. Zložité vzťahy medzi pravoslávnu a katolíckou cirkvou boli iba okrajovou témou, pápež Putina prijal ako hlava štátu Vatikán. Napriek tomu schôdzka môže zlepšiť vzťahy aj medzi cirkvami.

Rozhovory s talianskym premiérom Romanom Prodim sa uskutocnili za zatvorenými dverami. Putin s Prodim už v minulosti našli spoločný jazyk. Taliansky kolega viackrát naznačil, že niektoré názory ruského lídra mu nie sú cudzie. „Taliansko i Rusko sú za posilnenie systému mnohopolarity založenej na OSN,“ tvrdí Prodi. Narážal tak na politiku USA.

Petra Procházková
SME, 14.3.2007

Putin loboval u pápeža

VATIKÁN - Posledný sovietsky líder Michail Gorbačov bol prvý, kto po dlhých desaťročiach prerazil múr mlčanica medzi tradične pravoslávny Ruskom a Svätou stolicou. V decembri 1989 sa vo Vatikáne stretol s pápežom Jánom Pavlom II. Gorbačov sa odvážil urobiť niečo, čo bolo v časech komunistického režimu absolútne nepredstaviteľné. Pozval pápeža na návštevu Moskvy, ktorá sa však nikdy neuskutočnila.

O dobré vzťahy so Svätou stolicou sa snažili aj ruskí prezidenti Boris Jeľcin a Vladimir Putin. „Čakal som na teba,“ vítal svojho času Ján Pavol II. vo Vatikáne Jeľcina. Pozvánka do Moskvy však naďalej ležala nedotknutá v pápežovom vatikánskom sídle. Ani od včerajšieho vôbec prvého stretnutia Putina s nástupcom Jána Pavla II. na pápežskom stolci Benediktom XVI. sa však neočakávalo zlepšenie vzťahov medzi Vatikánom a pravoslávny Ruskom.

Napriek tomu sa súkromná, 25-minútová schôdzka niesla vo veľmi pozitívnej atmosfére. „Stretnutie len potvrdilo srdečné vzťahy medzi Svätou stolicou a Ruskou federáciou,“ uvádza sa vo vyhlásení Vatikánu. Prezident Putin podaroval pápežovi typickú pravoslávnu ikonu a dvojdielnu katolícku encyklopédiu v ruštine. Väčšinu času však obaja hovorili po nemecky, aj o sporných vzťahoch medzi Vatikánom a pravoslávnu cirkvou v Rusku. Neobľomný patriarcha Dobrý úmysel zmieriť pravoslávne Rusko s Vatikánom neustále naráža na hradbu odporu jedného človeka vplyvného šéfa ruskej pravoslávnej cirkvi, moskovského patriarchu Alexija II. Ten obviňuje Vatikán z úsilia presvedčiť pravoslávnych, aby prestúpili na katolícku vieru. Viackrát

vyhlásil, že pápeža neprijme, kým sa Svätá stolica nevzdá svojej misionárskej politiky. To však experti považujú za veľmi nepravdepodobné. Neurobil to ani Ján Pavol II., ktorého veľký sen o ceste do Ruska sa nikdy nenaplnil. Patriarcha sa navyše teší čoraz väčšej podpore aj priamo z Kremľa, ktorý si takýmto spôsobom zlepšuje imidž u obyvateľov. Veď k pravoslávnej cirkvi sa hlási 80 percent Rusov. Ruský prezident sa však snaží aj o dobré vzťahy s Vatikánom. Schôdzku s pápežom Jánom Pavlom II. si dokonca naplánoval hneď na úvod svojej zahraničnej agendy po nastúpení do prezidentského úradu v roku 2000. „Minútu, sekundu po tom, ako sa pápež rozhodne stretnúť s patriarchom, urobím všetko pre to, aby sa návšteva uskutočnila,“ vyhlásil pred časom Putin.

Lídri pravoslávnej cirkvi však pripomínajú, že záujem musí mať predovšetkým samotný patriarcha. Včerajšiu schôdzku Putina s Benediktom XVI. označili za „stretnutie dvoch hláv štátov, ktoré nemá nič spoločné so vzťahmi medzi katolíckou a ruskou pravoslávnu cirkvou“.

Premárnená šanca?

Apoštolský nuncius v Rusku Antonio Mennini, naopak, považuje schôdzku za „ekumenický pokrok“. Všetci sa však zhodnú v názore, že žiadne veľké zmierenie sa zatiaľ nekoná,

Vladimír Putin, ruský prezident

Minútu, sekundu po tom, ako sa pápež rozhodne stretnúť s patriarchom, urobím všetko pre to, aby sa návšteva uskutočnila.

Pavel Novotný
HN, 14.3.2007

PUTIN VO VATIKÁNE

Ruský prezident Vladimir Putin sa historicky prvý raz stretol s pápežom Benediktom XVI.

Vladimir Putin na návšteve Talianska zavítal aj do Vatikánu. Mal asi 25-minútový súkromný rozhovor s pápežom. Väčšinu času sa vraj rozprávali v Benediktovom rodnom jazyku. Nemčinu má totiž Putin ako

bývalý agent KGB z Východného Nemecka v malíčku. Putin a Benedikt údajne diskutovali najmä o zlepšení vzťahov medzi rímskokatolíckou a ruskou ortodoxnou cirkvou.

Väčšie očakávania sa však spájajú so stretnutím Putina s talianskym premiérom Romanom Prodim. Tí by totiž okrem medzinárodnej situácie

mali rokovať aj o energetickej spolupráci.

Zmluva podpísaná medzi ruským štátnym monopolom Gazprom a talianskym dodávateľom ENI by Rusku mala dovoliť, aby svoj plyn predávalo priamo talianskym spotrebiteľom.

Prodi bude pravdepodobne od Putina požadovať záruky, aby Rusko nemohlo Taliansko vydierať svojou „plynovou diplomaciou“.

(ho)
Plus jeden deň, 15.3.2007

Štiavnická kalvária patrí k stovke najohrozenejších

Chátrajúca baroková kalvária v Banskej Štiavnici, ktorá patrí medzi najkrajšie monumentálne pamiatky tohto druhu na Slovensku, sa možno dostane do zoznamu sto najohrozenejších pamiatok na svete. Takýto návrh vypracovalo občianske združenie Spolok Banskej Štiavnice 91, ktoré sa venuje revitalizácii kultúrneho dedičstva. Spolok má podporu pamiatkového úradu a tiež rímskokatolíckej cirkvi, ktorej kalvária patrí.

Podľa členky spolku a pracovníčky Fakulty architektúry STU Kataríny Voškovej by sa o tom malo rozhodnúť v júni tohto roka v New Yorku.

Sto najohrozenejších pamiatok sveta zostavuje každé dva roky nadácia World Monument Found. „Nadácia pripravuje program sledovania stavu pamiatok, v rámci ktorého sa spracováva aj World Monument Watch, čo je v podstate stovka najohrozenejších pamiatok sveta,“ hovorí Vošková.

Podľa nej ide o prestížnu záležitosť. „Tí, čo sa na zoznam dostanú, majú nádej na podporu projektu zo strany silných donorov,“ vysvetľuje aktivistka.

Suma potrebná na komplexnú obnovu štiavnickej kalvárie vrátane jej

zabezpečenia pred krádežami a vandalizmom sa odhaduje až do výšky 100 miliónov eur.

Čiastkové rekonštrukčné práce sa doteraz financovali z grantov ministerstva kultúry. Na komplexnú opravu však vzácna pamiatka stále čaká.

Zaradenie na zoznam by mohlo kalvárii výrazne pomôcť. Podľa Voškovej je to však iba prvý krok. Neznamená to totiž, že sa peniaze na projekt automaticky nájdu. „Ak uspejeme, rovnako dôležité bude tento úspech aj zužitkovať,“ hovorí.

Už v minulosti bol na zozname najohrozenejších pamiatok sveta štiavnický Hellov dom. Majitelia objektu však nedokázali túto prednosť využiť.

Kalváriu postavili z iniciatívy jezuitov v rokoch 1744 - 1751. Na jej výstavbu sa poskladali mešťania, ale aj jednoduchí ľudia. Na kaplnku s reliéfom Snímania z kríža prispel dokonca aj cisár František Lotrinský.

Kalvária stojí na kopci pri meste a je zložená z 23 objektov. Okrem kaplniek k nej patria aj dva kostoly - nemecký a slovenský, čo zodpovedalo vtedajšiemu národnostnému zloženiu mesta.

**Kveta Fajčíková
SME, 14.3.2007**

Arcibiskupský úrad mohol búrať

TRNAVA (ma) - Arcibiskupský úrad v Trnave neporušil stavebný zákon, keď sa minulý týždeň prebúral do kancelárií Gymnázia Jána Hollého. Stavebný úrad mesta po preverení rozhodol, že stavebná firma robila práce podľa platného stavebného povolenia.

„Nedošlo ani k porušeniu vlastnických práv, pretože vlastníkom budovy gymnázia i susednej budovy Marianum je podľa údajov v katastri nehnuteľností cirkev,“ skonštatoval Pavol Tomašovič z kancelárie primátora Trnavy. Gymnázium využíva cirkevné priestory bez platnej nájomnej zmluvy, pretože jeho vedenie je presvedčené, že reštitúcia budovy Arcibiskupským úradom je neplatná. Žiadne porušenie zákona nezistila ani polícia, stavebné práce na rekonštrukcii budov tak môžu pokračovať. „Práce pokračovať, samozrejme, budú, ďalšie búranie v časti

gymnázia už nebude potrebné,“ potvrdil vedúci stavby Ľubomír Bošanský. Vysvetlil, že priestory riaditeľne patria k budove Marianum, v ktorej prebieha rekonštrukcia reprezentačnej sály.

Riaditeľ gymnázia Ľudovít Vanek včera konštatoval, že múry do kancelárií sú vybúrané a nezabezpečené. Či sa proti stanovisku stavebného úradu odvolá, ešte nevedel povedať, pretože ho nedostal.

PRAVDA, 14.3.2007

Nitrianske biskupstvo otvorí na hrade cirkevné múzeum

Nitrianske biskupstvo pri príležitosti sviatku Cyrila a Metoda otvorí na hrade cirkevné múzeum. Vystaví v ňom chrámový poklad, ktorý bol dlhé roky ukrytý v biskupskom trezore. Tvoria ho predmety zo sedemnásteho až devätnásteho storočia. Vystaviť by tu mali aj Evanjeliár z jedenásteho storočia, známy ako Nitriansky kódex, ktorý je jedinou písomnosťou tohto charakteru na území celého bývalého Uhorska. Cirkevné múzeum bude sídlieť v jednej z budov biskupstva na Nitrianskom hrade. Hovorí nitriansky diecézny biskup Viliam Judák.

„Máme vyhotovené faximiele jednotlivých vzácných listín, ktoré tam budú umiestnené v tej hornej časti a pripravuje sa aj orná časť, kde budú prezentované vlastne sakrálne predmety a liturgický, teda chrámový poklad.“

Rádio Lumen, 20:00, 14.3.2007

Čo už-Pápežské povzbudenie

Pápež Benedikt XVI. vo svojom prvom apoštolskom povzbudení potvrdil, že celibát je pre rímskokatolíckych kňazov naďalej povinný. Len prečo tomu vo Vatikáne hovoria povzbudenie? Aby sa to vyrovnalo, potvrdil zákaz pristupovania k svätému prijímaniu pre katolíkov, ktorí po rozvoze uzavreli druhé manželstvo. Tretie to možno vyrieši, a to už môže byť istým povzbudením. Aby sa aj toto vyrovnalo, nechal na uváženie jednotlivých biskupov, či povolia podávanie eucharistie katolíckym politikom, ktorí podporujú interrupciu či homosexuálne zväzky. Čo už. Už len povzbudením vyriešiť interrupcie homosexuálnych zväzkov.

Ján Füle, PRAVDA, 14.3.2007

Vatikán udelil vážne pokarhanie teológovi

Po prvý raz od začiatku pontifikátu pápeža Benedikta XVI. udelil Vatikán vážne pokarhanie teológovi, ktorý je prívržencom teórie oslobodenia, rozšírenej hlavne v Latinskej Amerike. Kongregácia pre náuku viery dnes v osobitnom vyhlásení ostro odsúdila názor jezuitského pátra Jona Sobrina zo Salvádora. Vatikán vytyka pátrovi priveľké zdôrazňovanie solidarity s chudobnými a utláčanými vo svete a primálo viery v Krista a v jeho vykupiteľské poslanie.

Rádio Lumen, 20:00, 14.3.2007

Boží spor o svätovítsku katedrálu

Česká katolícka cirkev sa už pätnásť rokov sporí so štátom. Najvypuklejšie sa to prejavuje pri Katedrále svätého Víta.

Pražský hrad býval v časoch mojej mladosti takým tajným miestom, ktoré predovšetkým na dievčatá z miest od Prahy vzdialených fungovalo spoľahlivo. Odpoľudnia sa vyľudnil a dalo sa ním chodiť a túlať celé hodiny, až hlboko do noci. Zadarmo. Zlatým klincom programu bola návšteva Katedrály svätého Víta. Obrovská stavba, plná pamiatok, v ktorej každý meter dýcha históriou. Až som niekedy zabúdala, s kým tam som a prečo. Keď som si chcela zážitky z mladosti pred pol rokom zopakovať, s dievčaťom zďaleka, z vrcholu programu sa stal neprijemný zážitok.

Sto korún na osobu

Do katedrály sme síce vstúpiť mohli, ale desať metrov za vchodom bol povraz a pri ňom slečna vyberajúca za ďalší krok smerom k náhrobku kráľa Přemysla Otakara II. ďalších sto korún na osobu. Pre nového vlastníka katedrály, katolícku cirkev. Rozhorčil som sa.

Sto korún a povraz pár metrov za vchodom sú v katedrále ďalej. Napriek tomu, že Najvyšší súd už pred niekoľkými týždňami katedrálu, ktorú pre seba už na niekoľko minulých mesiacov vysúdila katolícka cirkev, vrátil späť do rúk štátu. Kým jej odovzdanie Správou pražského hradu do majetku cirkvi trvalo hodiny, teraz sa ťahá niekoľko týždňov. Zašlo to tak ďaleko, že Najvyšší súd pohrozil, že keď bude katolícka cirkev celú vec naťahovať, môže siahnuť k vyvlastneniu. Kardinál Miloslav Vlk to prirovnal k päťdesiatym rokom, prezident Václav Klaus vyjadril zdesenie nad dramatickosťou diskusie. Katedrála je najviditeľnejšou časťou sporu, ktorý katolícka cirkev pätnásť rokov vedie so štátom.

Namiesto toho, aby sa o nej hovorilo v súvislosti s charitou, aby sa verejnosť zamýšľala nad etickými otázkami, ktoré cirkev nastoľuje, sa pre väčšinu českej populácie zúžila jej rola práve ha toto. Cirkevný majetok je pritom pre katolícku cirkev pasca. Reštitúcie totiž nemôžu v českých podmienkach cirkvám, a to ani cirkvi najbohatšej, teda katolíckej, zabezpe-

čiť ekonomickú sebestačnosť.

Najateistickejšia krajina

Česko je i podľa posledného prieskumu najateistickejšou krajinou Európskej únie. Počet veriacich nepresahuje dvadsaťpäťpercentnú minoritu, a to ešte „religiozitu“ zachraňuje Morava. Čechy sú zrejme najateistickejšou oblasťou sveta, naostatok ešte pápež Ján Pavol II. vyhlásil české krajiny za misijné územie. Nemuselo to tak byť. Pred pádom komunizmu mala katolícka cirkev vysoký kredit, tiež vďaka vtedajšiemu českému prímasovi kardinálovi Františkovi Tomáškovi. Svätorečenie Anežky Českej v závere panovania komunistov bolo obrovskou celonárodnou udalosťou.

Miloslav Vlk, dnes už tiež kardinál, nedokázal na dedičstvo po Tomáškovi nadviazať. Prevzal ťažké dedičstvo. Desatina kňazov spolupracovala s ŠtB, k tomu konzumná spoločnosť a ešte historicky podložená nedôvera k „cudzemu“ katolicizmu. Najväčším nešťastím katolíckej cirkvi sa však stali ťahanice o majetok. Spor o Chrám svätého Víta sa však Čechov dotýka najviac. Logickým východiskom by bola spoločná správa katedrály štátom i cirkvou. „Najskôr treba vyriešiť to vlastníctvo. Až potom sa môžeme baviť o nejakom spoluspravovaní,“ vyhlásil Vlk. Keď však mala cirkev niekoľko mesiacov katedrálu vo vlastníctve, s nikým sa nebavila.

To mladé dievča sa ma na jednom krásnom mieste, kde sú vidieť desiatky veží kostolov stavežatej Prahy, vtedy spýtalo: „Načo máte toľko kostolov, keď tu nie sú skoro nijakí veriaci?“

Luboš Palata

autor je redaktorom Lidových novin
SME, 15.3.2007

Kto sú skutoční vinníci

Listy čitateľov

Pán arcibiskup iste nie je bezúhonný človek, lebo veď všetci sme hriešni (toto tvrdenie je súčasťou neomylného učenia Katolíckej cirkvi). Ale celkom iste neurobil to, čo urobil Judáš, že by sa bol prihlásil na ŠtB a povedal: tak ja vám budem robiť donášača. Budem vám zrádzať katolícku cirkev. Všetci (aspoň stredná a staršia generácia) vieme, čo sa tu v tom čase robilo. Že ľuďom, ktorí mali rozhodujúci vplyv a moc, nešlo o záujmy robotníckej triedy - veď aj proti samotným robotníkom sa robila veľmi nečestná politika. Išlo im o zničenie akejkoľvek morálky a najväčšou prekážkou uskutočnenia tohto zámeru bola katolícka cirkev. Preto práve ona bola terčom najpodlejších útokov.

Prečo tých, ktorí túto politiku robili a sú za ňu zodpovední, neroznášate po novinách a neškandalizujete? Skutoční vinníci si zatiaľ pohodlne sedia vo vysokých štátnych úradoch, kde nerobia nič okrem škody, alebo si pohodlne žijú z majetku vytunelovaných podnikov, alebo berú dôchodky, o akých sa poriadnym ľuďom môže len snívať.

Vieme, že nie každý človek je rovnako odolný proti vydieraniu. Možno pán arcibiskup nepatrí k najodolnejším. Absurdné však je, že obeťou tejto špinavej kampane je zas len človek, ktorý sa obetoval, aby iní mohli žiť! Nedávno bol v regionálnych novinách uverejnený krátky článok o tom, čo robili s pánom biskupom Gojdičom. Možno pán arcibiskup Sokol mal len šťastie, že nedopadol rovnako - lebo aj to sa mu ako biskupovi katolíckej cirkvi mohlo stať. Poznamenávam, že s pánom arcibiskupom nie som v nijakom príbuzenskom vzťahu.

Július Sokol, Bardejov
PRAVDA, 15.3.2007

Prichádza TV Pápež

RÍM - Vatikán sa rozhodol, že je najvyšší čas založiť vlastnú televíziu. Najneskôr do konca tohto roku tak budú mať televíziu aj v najmenšom štáte sveta. Pápež Benedikt XVI. sa pre tento krok rozhodol i napriek tomu, že ešte pred pár dňami kritizoval zhubný vplyv médií. Vtedy však médiá vyzval, aby propagovali rodinné hodnoty a dobro. Z toho sa dá od-

hadnúť programová štruktúra novej televízie.

Televíziu bude prevádzkovať firma H2O a vo svojom programe bude ponúkať spravodajstvo a zábavné programy v siedmich svetových jazykoch. So sledovanosťou by nemali mať vo Vatikáne problém, keďže k rímskokatolíckej viere sa hlási milión ľudí. (šu), Nový čas, 15.3.2007

Aj vedcov zaujíma, či sú modlitby vypočuté

Odpovedá Boh alebo nejaká iná nadprirodzená bytosť na naše modlitby? Podľa Davida Hodgea, profesora sociálnej práce na Arizonskej štátnej univerzite, je odpoveď „áno“. Hodge urobil analýzu 17 veľkých štúdií, ktoré sa snažili nájsť odpoveď na to, či modlitba za chorých príbuzných im pomáha uzdraviť sa. „Modlitbami sa zaoberalo už niekoľko štúdií,“ uviedol profesor a odborník na spiritualitu a náboženstvá v žurnále *Research on Social Work Practice*. „Niektoré štúdie zistili, že modlitby majú pozitívny účinok na chorých ľudí alebo ľudí so psychologickou poruchou. Iné štúdie zase nezistili žiadny účinok modlitieb. Rozhodol som sa preto tieto štúdie analyzovať do hĺbky a vychádza mi z toho, že modlitby majú skôr pozitívny ako žiadny účinok,“ povedal Hodge.

Podľa jeho slov je výskum dôležitý, pretože použil údaje zo všetkých dostupných štúdií a neurobil len jednu, ktorej výsledok by bol pozitívny alebo negatívny. Štúdie sa zamerali na to, či sa modlitba môže považovať za „doplnok“ liečby. „Niektorí ľudia si myslia, že Bensonova štúdia, ktorá nenašla žiadny vplyv modlitieb na zdravotný stav chorých, je konečný a nemenný výsledok,“ odvoláva sa Hodge na štúdiu Herberta Bensona z Harvardskej lekárskej školy, zverejnenú minulý rok. „Výsledky môjho výskumu však tvrdia niečo iné. Keď si spriemerujem všetkých 17 štúdií a prehodnotím ich podľa rôznych kritérií, napríklad veľkosť skúmanej vzorky, výsledkom je, že modlitby majú pozitívny prínos k liečbe,“ tvrdí Hodge.

„Toto je najväčšia a najdetailnejšia štúdia na túto kontroverznú tému, o akej viem. Vyplýva z nej, že by sa modlitbám mal venovať ešte ďalší výskum a ukazuje, že modlitby môžu pomôcť pacientom zotaviť sa,“ myslí si Hodge.

Použitie modlitby ako liečebného zásahu je veľmi kontroverzné. Hodge podotýka, že modlitbu ako pomocný prostriedok pri liečbe používa množstvo ľudí. „Analýza naznačuje, že modlitby sú účinné. Sú dostatočne efektívne na to, aby ich bolo možné zaradiť medzi praxou overené intervencie liečby? Nie. Preto by sme napr. nemali liečiť ľudí trpiacich depresiami len modlitbami. Ako hlavná metóda liečby depresie by sa mala naďalej používať kognitívna terapia,“ uzatvára Hodge. (mq), PRAVDA, 16.3.2007

Sokol sa už k Tisovi nevyjadruje

Arcibiskup nereaguje ani na čerstvo zverejnené protižidovské výroky Jozefa Tisa.

Predseda biskupskej konferencie František Tondra nevidí dôvod, prečo by sa mala cirkev k Tisovi vyjadrovať. Ján Krstiteľ Balázs považuje jej postoj za alibizmus.

Katolícki kňazi Ján Krstiteľ Balázs a Karol Moravčík sú presvedčení, že cirkev by sa mala k slovenskému štátu a jeho prezidentovi Jozefovi Tisovi vyjadrovať jednoznačnejšie. „Postoj cirkvi by mal byť menej alibistický,“ povedal Balázs. Podľa Moravčíka by sa mala cirkev k udalostiam, v ktorých sa významne angažovala, neustále vracat. „Musíme si klásť otázku, prečo sa to stalo.“

Arcibiskup mlčí

Arcibiskup Ján Sokol, ktorý nedávno povedal, že si Tisa váži, a že za slovenského štátu bol blahobyť, sa už nechce k téme vyjadrovať. A to ani napriek novým, dosiaľ nezverejneným Tisovým výrokom o židoch. Vyjadriť sa nechcel ani banskobystrický biskup Rudolf Baláž.

„Všetci mi dáte za pravdu, keď poviem: nedajbože, aby to Nemci prehrali. Všetci židia a im podobné elementy by prišli naspäť,“ povedal napríklad Tiso 30. septembra 1940. Viacerí, najmä exiloví historici pritom doteraz tvrdili, že Tiso nemal s protižidovskými opatreniami nič spoločné.

Všetky Tisove prejavy z obdobia vojnového slovenského štátu, ktoré zozbierali historici Katarína Hradská

a Miroslav Fabricius, vyjdú knižne v apríli. Denník SME o knihe informoval včera.

Ján Krstiteľ Balázs hovorí, že postoj cirkvi nie je náhodný. „Podobne sa správa aj pri iných citlivých otázkach. Akoby sa bála zaujať jasné stanovisko, ktoré bude aj odborne podložené.“ V časti cirkevnej hierarchie podľa neho začína prevládať názor, že medializácia niektorých tém je cieľným útokom na cirkev. „Respektíve, že za viacerými kauzami, ktoré sú dnes zverejňované, stoja židia a rôzne záujmové skupiny. Keď však skúmate, kto chce na nás potenciálne útočiť, uniká nám podstata problému.“

Zodpovednosť cirkvi

Predseda biskupskej konferencie František Tondra síce odsudzuje Tisove protižidovské výroky, „určite však k tomu nebudem zvolávať biskupskú konferenciu“, povedal. „Prečo by sme sa mali k tomu vyjadrovať? Keby bol Tiso lekárom, teraz by sa k tomu mali vyjadrovať všetci doktori? Tiso nevyšiel v mene cirkvi, ani prezidentom nebol z jej poverenia. Za to, čo potom robil, cirkev nezodpovedá,“ myslí si Tondra.

Historik Ivan Kamenec hovorí, že cirkev by sa nemala tváriť, že problém neexistuje. Nesúhlasí ani s Tondrovým názorom, že keby nebol Tiso katolícky kňaz, „zapadlo by to“ do minulosti. „Cirkev sa s tým jednoducho nevie vyrovnat, hoci chápem, že to nie je ľahké.“

Marek Vagovič, SME, 15.3.2007

Na Slovensku funguje Sieť kresťanských podnikateľov

Aj na Slovensku sa dá podnikat kresťansky. Pokračuje Dagmar Skačánová. Pre podnikateľov, ktorí vyznávajú kresťanské princípy a chcú byť slušní, založilo medické občianske združenie Ježiš pre každého takzvaný Laret, Sieť kresťanských podnikateľov. Skúsenosti čerpajú z okolitých štátov, v ktorých takéto spolky fungujú už desiatky rokov. Čo je cieľom spomínaného projektu, hovorí inžinier Ondrej Krekréty: „Takým najdôležitejším našim cieľom je to, aby sme ich viedli k takým kresťanským princípom pri podnikaní. To znamená, aby toto podnikanie bolo také poctivé,

čisté, jasné, aby používali také praktiky, aké sú nielen v zmysle zákona ale aj v zmysle kresťanskej etiky.“

Záujemcov o spomínané stretnutia, konferencie a semináre stále pribúda po celom Slovensku. Zázemie si nachádzajú postupnými krokmi vo všetkých väčších mestách.

Ondrej Krekréty: „Tak zatiaľ funguje celkom dobre v Bratislave takýto klub, potom v Leviciach, Banskej Štiavnici, Košiciach, posledne aj v Považskej Bystrici a samozrejme by sme nechceli prestať ale chceme ich rozširovať najskôr v tých väčších mestách. Regina BB, 18:00, 15.3.2007